

सूर्यमालेबाहेर सापडले १० ग्रह!

लंडन, १५ जून / पी.टी.आय.

ऑक्सफर्ड विद्यापीठाच्या वैज्ञानिकांचा समावेश असलेल्या आंतरराष्ट्रीय वैज्ञानिकांच्या पथकाने आणखी दहा ग्रह शोधून काढले आहेत. ते सर्व बाह्य ग्रह म्हणजे सूर्यमालेच्या बाहेरचे आहेत. त्यातील एक ग्रह हा १ कोटी वर्षे वयाच्या ताऱ्याभोवती फिरत असून नेपच्यूनसारखे दोन जुळे ग्रह व शनीसारखा एक ग्रह यांचा या दहा ग्रहांमध्ये समावेश आहे, असे ऑक्सफर्ड विद्यापीठाने म्हटले आहे.

कनकेश्वरान, रोटेशन अँड ट्रान्झिझशन या अंतराळ दुर्बिणीच्या मदतीने हे ग्रह शोधून काढण्यात आले आहेत. ही दुर्बिण फ्रान्सच्या सीएनईएस अंतराळ संशोधन संस्थेची आहे. आपल्या सूर्यमालेच्या बाहेर हे ग्रह त्यांच्या मानृताऱ्याच्या समोरून जात असताना त्यांचा शोध लागला आहे. त्यातील किमान सात ग्रह हे गुरुडतके तप्त आहेत. त्यांची घनता जास्त असून त्यांच्या कक्षाही खूप लांबलचक

आहेत. त्यातील एक ग्रह तरुण ताऱ्याभोवती फिरत आहे. यात एक शनीइतका लहान ग्रह असून दोन नेपच्यूनच्या आकाराचे ग्रह याच ताऱ्याभोवती फिरत आहेत. ऑक्सफर्ड विद्यापीठाच्या भौतिकशास्त्र विभागाच्या प्रमुख डॉ. सुझान एग्रेन यांनी सांगितले, की कोरोट-१८ बी हा ग्रह वेगळा आहे कारण त्याचा मातृतारा तरुण आहे. तरुण ताऱ्याभोवतीचा ग्रह सापडणे महत्त्वाचे मानले जाते कारण त्यांची घडण सुकवातीला फार वेगाने होते व नंतर ते उल्कांत अवस्थेत जातात. ग्रह कुठल्या परिस्थितीत जन्म घेतात याच्या अभ्यासासाठी हे ग्रह सापडले ही महत्त्वाची बाब आहे.

ताऱ्याचे वर उल्लेखलेले वय खरे ठरले तर आणखी सैद्धांतिक प्रारूपे तयार करता येतील. कोरोट-१४ हा सूर्यपेक्षा लहान तारा असून त्याच्याभोवती दोन ग्रह फिरत आहेत. त्यातील एक पृथ्वीपेक्षा तीनपट मोठा आहे व ताऱ्याभोवती फिरण्यास त्याला ५.१ दिवस लागतात. दुसरा

पृथ्वीपेक्षा मोठा असून त्याला ताऱ्याभोवती फिरण्यास ११.८ दिवस लागतात. ते दोन्ही ग्रह नेपच्यूनसारखे (कोरोट २४ बी व कोरोट २४ सी) असून त्यांचे तपमान मात्र नेपच्यूनपेक्षा जास्त आहे. कोरोट २३ बी हा गुरुसारखा तप्त ग्रह असून तो ३.६ दिवसांत ताऱ्याची प्रदक्षिणा पूर्ण करतो. कोरोट २२ बी हा ग्रह शनीपेक्षा लहान आहे. कोरोट २१ बी हा ग्रह गुरुच्या १.३ पट मोठा असून त्याचे वस्तुमान २.५ पटींनी अधिक आहे. कोरोट २० बी हा लांब कक्षा असलेला असून त्याची घनता अधिक आहे. त्याची घनता मंगळाच्या दुप्पट आहे व तो वायूंचा बनलेला आहे. कोरोट २० ए हा गुरुसारखा ग्रह लंबवर्तुळाकार कक्षेचा असून त्याच भ्रमणकाल ९.२ दिवस आहे. कोरोट १९ बी हा गुरुइतके वस्तुमान असलेला ग्रह असून गुरुपेक्षा १.५ पट आहे. कोरोट १८ बी हा तप्त गुरुसारखा असून तरुण ताऱ्याभोवती फिरत आहे. ■

